

RADOŠINSKÉ NOVINY

DVOJMESAČNÍK ZO ŽIVOTA OBČANOV RADOŠINY A BZINIEC

Ročník VI

Číslo 1

Zadarmo

Marec 2005

Úvodník

Príroda je prostredie, v ktorom žijem ja, ty, my všetci. Dve slová, niekedy tak prosté, samozrejmé, inokedy až formálne. Tieto slova vyvolávajú v každom z nás rôzne pocity, spomienky, obdiv, úžas, melanchóliu či nostalgiu spojenú s rodným domom, ale žiaľ, mnohokrát aj smútok, bolesť a bezradnosť.

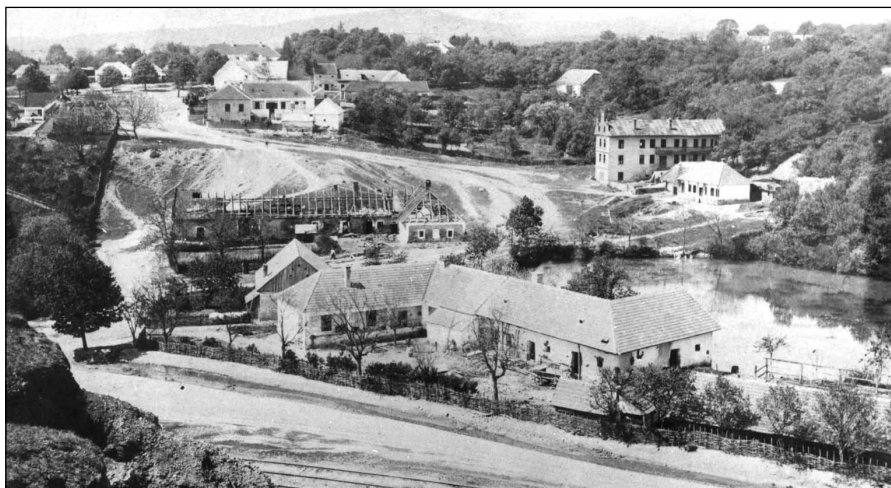
Nechcem nikomu dávať rady, príkazy či zákazy. Chcem, aby každý z nás vlastnou silou si vypočul hlas lesa, práve v čase keď sa zobúdzza a začína sa v ňom nový život. Riešenie, hoci nie tak prosté ale reálne, je len jedno. Treba bezpodmienečne a urýchlene konať. Treba začať viesť s prírodou rozumný dialóg, hľadať kompromisy a najmä hľadať cesty, prostriedky i ochotu naprávať tie obrovské škody, ktoré sa narobili pod heslom „Všetko pre blaho človeka“, ale často na úkor prírody.

Prichádza jar! Čochvíľa hlas lesa i celej prírody, budeme počuť stále hlasitejšie na každom kroku. Preto začnime hneď teraz, v túto hodinu, v tento deň!

Začnime teraz a tak, aby každý krok, kde vstúpime, bol ladený našim myslením pre dobrú vec. Nestačí len kritizovať, konštatovať, porovnávať nás s inými vyspelejšími národmi.

Ochrana prírody a životného prostredia je morálnou zásadou a patrí do kódexu kultúrnosti národa.

Otázkou je či máme na to? Podľa môjho názoru - áno!

Historický fotografický pohľad na Radošinu v okolí Hlaviny

Benefičný koncert

V nedeľu 16.1.2005 sa v svadobke kultúrneho domu v Radošine uskutočnil benefičný koncert na podporu Hospicu Matky Božej v Piešťanoch – Kocuriciach.

Vystúpili na ňom „Ratnovské spievanky“, čiže skupina speváčok z Ratnoviec a rodina Hlbockých z Piešťan. Tá zo svojich šiestich detí mala na koncerte štyri. Rodičia tejto nemalej a na dnešné pomery nezvyklej skupinky detí boli bývalí členovia SEUK-u, čo už samo osebe bolo zárukou kvality. Počúvať ich školené hlasy a hru na rôzne aj celkom neobvyčajné ľudové hudobné nástroje bol naozaj pôžitok pre uši i pre dušu.

„Spievanky“ boli obdivuhodné aj kvalitou spevu, aj tým, že ženy, podobne ako to aj my poznáme, majú iste veľa práce a niekedy s námahou hľadajú čas na nácvik, sa toľko dokážu nadchnúť pre spev, že si ten čas nájdu a obetujú ho pre podporu Hospicu i pre potešenie iných.

Príjemne nás prekvapil počet divákov. Pôvodne pripravovaných sedemdesiat stoličiek muselo byť doplnených ešte o najmenej ďalších tridsať. Účinkujúci vysoko ocenili vyspelosť radošinského publika i celkovú srdečnú a veľmi pohostinnú atmosféru po skončení koncertu. Dozvedeli sme sa, že naďalej nešetria chválami na Radošinu. Radošina nesklamala ani finančnou podporou koncertu, čo zo strany Hospicu bolo hlavným očakávaním.

Ratnovské spievanky počas vystúpenia v svadobke kultúrneho domu v Radošine

-st-

Oznamy Obecného úradu O ČOM ROKOVALI NA OBECNOM ZASTUPITEĽSTVE

Prvé tohtoročné zasadnutie Obecného zastupiteľstva bolo dňa 18. februára 2005. Poslanci podľa rokovacieho poriadku schválili program zasadnutia, zloženie návrhovej komisie a overovateľov zápisnice.

Obecné zastupiteľstvo na svojom 15. zasadnutí **schválilo**: záverečný účet obce Radošina za rok 2004 s celoročným hospodárením bez výhrad, odpredaj pozemkov parc.č. 828 a 829 za cenu 50 Sk/m², žiadosť o zníženie faktúry za vyhotovenie káblového rozvodu občanom obce na 50 % z im fakturovanej ceny a žiadosť SAD Nitra o oslobodenie od dane za užívanie verejného priestranstva v obci Radošina.

Ďalej schválilo výpovede zo zmluvy o prenájme nebytových priestorov: prevádzke sklenárstva Sturnus, prevádzkovaní kaderníctva „Anka“, spoločnosti „Charme“, v objekte kultúrneho domu a prísluších pozemkov a o prenájme prístupovej cesty.

Ing. Pápaiovú do funkcie kontrolóra Obecného úradu a súhlasí v zmysle § 18 ods. 1 Zák. č. 369/1990 Zb. v platnom znení s tým, aby hlavný kontrolór obce Radošina podnikal alebo vykonával inú zárobkovú činnosť.

Zrušilo uznesenie bodu č. A/5 OcZ zo dňa 10.12.2004.

Ponuku na bezplatnú inštaláciu a prevádzku IP kamery v obci spoločnosti AQalex electronics systems.

Zobralo na vedomie informáciu o krádeži obecného majetku – kosačiek v kultúrnom dome, správu starostu obce k výpovedi zo zmluvy o prenájme nebytových priestorov D.Vlasákovi v niektorých bodoch.

Správu z rokovacieho konania so spoločnosťou Hydro Topoľčany spol.s.r.o. na realizáciu kanalizácie ul. Školská a Nádražná

a o dofinancovaní ZŠsMŠ v roku 2004, správu Okresného úradu ŽP Topoľčany o ochrane pred povodňami a správu OR PZ v Topoľčanoch o dopravnú-bezpečnostnej situácii.

Pozvánku za účelom verejného prerokovania aktualizácie konceptu UPN obce Banka dňa 3.3.2005.

Žiadosti o zníženie dane alebo oslobodenie od dane z pozemkov a stavieb a predloženie termínu na predloženie daňového priznania MO SR.

Stanovisko k vydanému Memorandu k schválenému rozpočtu NSK na rok 2005.

Žiadosť S.Kováčika o pridelenie stavebného pozemku.

Návrh na lokalizáciu výstavby bytov pre sociálne vylúčené komunity.

Obecné zastupiteľstvo **uložilo** rokovať s Jednotou Topoľčany o odpredaji budovy potravín v Bzinciach, premiestnenie prenosných buniek a garáží z terajších priestorov za budovu býv. školy a úpravu okolia budovy do pôvodného stavu.

Riešenie žiadostí o oslobodenie a vrátenie miestnych poplatkov za odvoz komunálneho odpadu v zmysle platného všeobecného záväzného nariadenia obce Radošina.

Vyčleniť parkovacie miesta na parkovanie autobusov SAD Nitra.

Zamietnuť žiadosť o úľavu miestnej dane NsP Topoľčany a vypracovať návrh na odpredaj pozemkov.

Obecný úrad oznamuje občanom, že v spolupráci so spoločnosťou Petmas Onyx spol. s r.o. Pezínok a pracoviskom v Piešťanoch prebieha **separovaný zber papiera a plastov** do stabilne umiestnených 1100 l zberných nádob (kontajnerov) na 5 miestach

v obci.

Termíny odvozu zberového papiera a plastov I. polroku 2005:

19.apríl, 31.máj, 12.júl

Termíny odvozu zberového skla I. polroku 2005:

3.máj, 28.jún

Zberová nádoba slúži na zber papiera – novín, časopisov, katalógov, cenníkov, kníh, tel. zoznamov, lepenky a vlnitej lepenky.

Z plastov sa zberajú PET fľaše z nealkoholických nápojov, ďalej fľaše z octu, vína, kozmetiky, PE vrecká a fólie v stlačenom stave (fľaše pre odovzdaním stláčajte nohou !!!).

Spaľovanie PET fliaš akýmkoľvek spôsobom je zakázané!!!

Čo treba vedieť pred kúpou pozemku?

- Ⓡ **Zaujemca o kúpu pozemku by mal prísť najprv na obecný úrad a zistiť, či ponúkaný pozemok je naozaj stavebný.**
- Ⓡ **Musí vedieť, či je pripojený na inžinierske siete.**
- Ⓡ **Či má prístupovú cestu, či je pozemok v intraviláne, alebo extraviláne obce.**
- Ⓡ **Dôležitá je aj prístupová cesta a okolie pozemku. Postaviť si dom vedľa diaľnice alebo roľníckeho družstva nemusí byť výhodou.**
- Ⓡ **V súčasnosti katastrálne úrady k návrhu registrácií zmluvy nevyžadujú znalecký posudok.**
- Ⓡ **Ku kúpnej alebo k inej zmluve o prevoze nehnuteľnosti sa znalecký posudok predkladá iba ak si to želá niektorá so zmluvných strán.**
- Ⓡ **Ceny za nehnuteľnosť si stanovujú zmluvné strany.**

Ing. Pavol Hauptvogel, PhD.

2 % pre HLAVINU

Nie vždy sme spokojní s tým, na čo všetko sa mňajú peniaze daňových poplatníkov. Ich použitie by sme si častokrát vedeli predstaviť úplne inak. Ešteže máme možnosť rozhodnúť aspoň o tom, kam a na aký účel pôjdu 2 % dane z príjmov.

Právnické osoby a fyzické osoby, ktoré si samé podávajú daňové priznanie tak môžu urobiť vyplnením kolónky priamo na príslušnom tlačíve daňového priznania. Fyzické osoby – zamestnanci si od zamestnávateľa musia vyžiadať potvrdenie o zaplatenej dani a potom vyplniť tlačívo „vyhlásenie“, ktoré je potrebné doručiť na daňový úrad.

Aj Občianske združenie Hlavina, Radošinský divadelný súbor je subjekt zaregistrovaný Notárskou komorou SR ako prijímateľ 2% dane z príjmov. Ak radi chodíte na predstavenia tohto súboru, alebo

sa jednoducho rozhodnete podporiť subjekt, ktorého hlavným predmetom činnosti je rozvoj kultúrnych aktivít, najmä ochotníckeho divadla tu sú potrebné údaje:

OBČIANSKE ZDRUŽENIE HLAVINA

Právna forma: občianske združenie

Adresa: Nitrianska 670, 956 05 Radošina,

IČO: 37 85 30 31

Potrebné tlačivá nájdete na internetovej stránke www.rozhodni.sk, alebo Vám ich radi doručia osobne členovia občianskeho združenia. Informácie na tel.č.: 0903 75 12 74.

Všetkým, ktorý sa rozhodnú pre Hlavinu, vopred ďakujeme.

M. Escherová

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Január - Február 2005

Narodili sa:

Viktória Laciková
Lukáš Krška

Vitaj medzi nami!

Manželstvo uzavreli:

Mária Krajčíková – Mgr.PhDr. Markus Rosinger

Blahoželáme!

Okrúhleho životného jubilea sa dožili:

„ 50 “

Alena Gáliková
Zdenka Jánošová
Ladislav Helbich
Štefánia Jakúbková
Anna Ondrejčková
Eva Moravcová
František Bednárík
Alžbeta Skovajsová
Eubica Vadrnová
Jozef Vícen
Božena Bartošeková

„ 60 “

Emília Bilená
Miroslav Nemec
Anna Kováčiková
Miroslav Piták
Jolana Kršková
Ing. Anna Erentová

„ 70 “

Ferdinand Pupák
Mária Krajčíková
Božena Heráková

„ 80 “

Jozef Kováčik
Ján Horáček
Mária Helbichová

Pekného životného jubilea sa dožili:

Rudolf Krška – 81 rokov
Františka Bednáríková – 81 rokov
Blažej Rolínek – 81 rokov
Štefánia Stankovičová – 82 rokov
Amália Kučerová – 83 rokov
Mária Benovičová – 84 rokov
Melánia Štepková – 84 rokov
Štefan Hauptvogel – 85 rokov
Jozef Rogoň – 85 rokov
Anton Pikna – 92 rokov

*Všetkým Vám prajeme veľa zdravia
do ďalších rokov!*

Opustili nás:

Tibor Manas – 56 ročný
Jozefína Kadlicová – 73 ročná
Paulína Kučerová – 82 ročná
Margita Rojková – 92 ročná

*Spomíname!
-ež-*

Radošinské oko a ucho sa pýta starostu obce FRANTIŠKA ŠUGRU:

1. Prečo veľký cintorín už niekoľko rokov nemá správcu, ktorý by zabezpečoval komplexný servis – prevoz nebohého, vykopanie hrobu, udržiavanie v čistote Dom smútku, zabezpečenie ozvučenia pri pohrebe, samozrejme aj udržiavanie vykosenia celého cintorína aj okolo hrobov???

K tejto otázke v prvom rade je potrebné sa oboznámiť so schváleným cintorínskym poriadkom. Povinnosti nie sú len na obci, ale aj tých, ktorí tu majú svojich príbuzných, možno najbližších. Momentálne sa dajú využiť služby nielen tie ktoré sú ponúkané v obci ale tiež služby mimo nášho územia. Počas troch volebných období sa tu vystriedalo najviac „zamestnancov“, až to takto možno pomenovať. Žiada sa pripomenúť že, je to občan, ktorý rozhoduje, akú službu (po Vašom servise) chce mať zabezpečenú. O problémoch s ozvučením či už pri dome smútku alebo hrobe chce byť obec určite nápomocná tak ako s vykášaním veľkých voľných plôch pretože kosenie okolia hrobov je na príbuzných pozostalých príp. rodinných príslušníkov, ktorí platia aj poplatok za miesto na obdobie 10 rokov.

Poznámka:

Vo všeobecnom záväznom nariadení č. 4/1998 o cintorínskom poriadku sú uvedené zásady starostlivosti o pohrebiská, vymedzuje práva a povinnosti, spôsob užívania a stanovuje pravidla sa správania.

Správu pohrebiska a domu smútku zabezpečuje Obecný úrad v Radošine, ktorá však môže na základe žiadosti túto správu zveriť aj iným organizáciám.

V tomto všeobecnom záväznom nariadení obce je okrem iného uvedené, že obstarávateľ pohrebu po pohrebe odovzdáva dom smútku v upratanom stave a za prepožičanie zaplatí stanovený poplatok. O výbere miesta pre pochovanie zosnulého rozhoduje správca cintorína. Pre hrob alebo hrobku môže byť prepožičané miesto o rozmeroch 110x245 cm (jeden hrob), 210x245 cm (dvojhrob), 80x140 cm (hrob dieťaťa do 6 rokov),

90x200 cm (hrob dieťaťa do 14 rokov) a 100x110 cm (uloženie urny). Táto plocha zároveň vymedzuje aj priestor pre vybudovanie obrubníka, k čomu je potrebný súhlas správcu cintorína.

Príbuzný pozostalých sú povinný udržiavať prepožičané miesto v riadnom stave a priestor v obvode 30 cm hrobu pravidelne čistiť a kosiť.

2. Prečo obec nezabezpečuje úpravu kosenia od cesty až po domové záhradky? Tento pozemok je stále obecný. Jedná sa najmä o ulice na hlavnej trase – Nitrianská, Piešťanská, Školská.

Nielen na týchto uliciach ale v každej obci podľa zákona o obecnom zriadení má občan nielen práva ale aj povinnosti. Jednou z nich je aj udržiavať a čistiť pozemok pred jeho nehnuteľnosťou. Veľakrát aj v médiách dostávajú informácie občania o tom, kto je zodpovedný za to, ak sa stane úraz pred vlastníkom, či vlastníkmí nehnuteľností (na chodníkoch) apod.

Pripúšťam, že aj zo strany obce sú tu určité rezervy, ktoré s podporou občanov pracujúcich prostredníctvom úradu práce na udržiavaní pracovných návykov obec rieši podľa finančných a materiálnych možností.

3. Aký je harmonogram postupu budovania kanalizácie na tento rok?

Začiatkom tohto roka chceme dokončiť pokládku kanalizácie na Školskej ulici z úverových zdrojov, ďalej sme vykonali administratívne zabezpečenie súhlasných stanovísk dotknutých organizácií a orgánov štátnej správy k výstavbe kanalizačnej siete na uliciach Hečkova a Kpt. Nálepku až po vydanie stavebného povolenia.

Predložili sme žiadosti a projekty o získanie finančných prostriedkov z Ministerstva životného prostredia SR na ulice Nádražnej (pri potoku) a v súčasnosti realizovanú výstavbu kanalizačnej siete na ulici Školskej.

Obec pristúpila v spolupráci s pobočkou

Pokračovanie na str. 4

Radošinské oko a ucho sa pýta starostu obce FRANTIŠKA ŠUGRU:

Dokončenie zo str. 3

Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti v Topoľčanoch k odplatnému zaisteniu vybudovaných kanalizačných prípojk v minulých rokoch, aby sa takto odstránila nerovnosť voči tým, ktorým sa splaškové odpadové vody zväžajú a ktorí si ich platia. Z doterajšej skúšobnej prevádzky ČOV (mimo nákladov z odpisov ZP) vychádza odkanalizovaný vyčistený 1 m³ splaškov vo výške 12,- Sk (r. 2004). Nerovnovážny podiel občana je na vybudovanie kanalizačnej prípojky (1000,- Sk) platný od r. 2000 je i v zmysle platnej legislatívy (Zákon o vodách z r. 2002) hlboko pod hranicou možností rozpočtu obce (bez príspevia štátu) a nedáva možnosti na ďalšie aktivity.

4. *Minulý rok telekomunikácie položili do zeme telefónny kábel, prečo sú po celej obci drevené stĺpy s polovice minulého storočia? (s niektorých obcí už dávno zmizli)*

Pre vysvetlenie je potrebné v prvom rade uviesť, že spoločnosť Slovak telecom vykonávala uloženie optického telefónneho káblu z Topoľčian cez Horné Obdokovce, Veľké Ripňany, Radošinu, Šalgovce a naspäť cez Bojná do Topoľčian. To znamená, že tieto práce sú vykonávané v širšom regionálnom a najmä v technickom meradle, ako len pokládka telefónneho káblu v obci.

Čo sa týka miestnych rozvodov telefónny kábel v zemi je na ul. Hečkovej a časti Školskej, Nitrianskej a časti Mierovej. Neochota účastníkov konania (vlastníkov nehnuteľností, podmienkou je všetkých) rozvodu zabrzдила aktívny prístup telekomunikačného úradu (najmä výkop telef. prípojky na súkromnom pozemku) aby boli stĺpy odstránené. Nahradili by ich umelé telefonické rozvodne, ktoré by určite pomohli skrášliť aj vzhľad obce.

Či z niektorých obcí už dávno zmizli drevené stĺpy, treba uviesť, že z ktorých obcí aspoň s Topoľčianskeho okresu. Rád túto obec osobne navštívim a dám si

poradiť. Takto čiastočne ako u nás sa to riešilo v tých obciach, kde sa optické káble kladli, ale nemám vedomosť, že by úplne bola ktorákoľvek obec okresu rozvodom telekomunikačného signálu riešená zemou.

Čo osobne vítam, že v obci Radošina sa buduje mikrovlnná sieť. Z antény na budove Obecného úradu je na anténu spotrebiteľa zabezpečený prístup k internetu asi pre 160 domácností (systém mobilného telefónu).

Na poslednom zasadnutí obecného zastupiteľstva bolo schválená ponuka na bezplatnú inštaláciu a prevádzku IP kamery. Pomocou tejto IP kamery umiestnenej na požiarnej zbrojnici bude zachytávaný obraz z priestoru pred kultúrnym domom prenášaný internetom do celého sveta, čím sa zároveň zabezpečí kontrola pohybu osôb bez dopadu na porušenie ich práv a zároveň aj propagáciu obce.

5. *Uvažuje pán starosta a ostatní členovia obecného zastupiteľstva o štúdie úpravy obce? Jedná sa najmä o pešiu zónu od kostola po križovatku, samozrejme aj ulice na hlavnej trase – Nitrianská, Piešťanská – koberec na cestu, chodníky, osvetlenie, ozdobná zeleň, lavičky. Postupnej aj ostatné ulice.*

Áno, ale stačí uvažovať?

Dokončenie kanalizačných prípojk, ktorých je z počtu 152 v ochrannom pásme v súčasnosti realizovanej stavby II. etapy hotových 38 a z priemernej ceny za 1 kanalizačnú prípojku niečo vyše 10.000,- Sk sú možnosti obce také aké sú. Tieto kanalizačné prípojky, však nie sú definované ako verejná kanalizácia.

Obec má spracovaný návrh strategického plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja: Program rozvoja obce Radošina na roky 2003-2013.

Ku koncu minulého roka bola kladne posúdená a schválená žiadosť o nenávratný finančný príspevok zo štrukturál-

nych fondov EÚ v rámci výzvy Operačného programu 3.1. Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry v regiónoch - projektu s reg.č. 2004-OPZI-311-NR-0012 a jeho zaradenia do zásobníka projektov na Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR na komplexnú rekonštrukcia budovy školy vo výške viac ako 25 mil. Sk.

Okrem toho obec pripravila a predložila projekt a žiadosť na rekonštrukciu budovy zdravotného strediska a dvoch projektov na obnovu miestnych komunikácií (chodníkov a ciest) v celkovej hodnote takmer 100 mil. Sk.

6. *Uvažuje sa súpravou okolia za kultúrnym domom? Tento priestor by sa dal využiť na stretnutia aj ako trhovisko, na hody, kolotoče a podobne.*

Áno uvažuje, ale nakoľko nie sú doriešené majetko-právne vzťahy k pozemkom, ktoré sa súdnou cestou riešia od r. 1997 ostáva len veriť že aj toto sa raz dorieši (Pozn. redakcie: t.č. vyriešené v prospech obce).

Týmto môžeme uviesť, že v tomto roku začneme s prípravnými prácami na realizáciu využitia okolia kultúrneho domu a veľmi radi privítame akékoľvek reálne návrhy alebo projekty na využitia tejto plochy.

Rubrika „Radošinské oko a ucho sa pýta starostu obce Františka Šugru“ vznikla z podnetu otázok anonymného čitateľa – občana obce, ktorý v závere uviedol:

Je toho veľa, ale zatiaľ len toľko.

Naša značka: Radošinčania (Pozn. redakcie asi Radošinčania).

Redakcia Radošinských novín však predpokladá, že podobné otázky budú dávať občania naďalej nielen vo forme anonymu.

ZO ŽIVOTA NAŠEJ ŠKOLY

Nielen v obci, ale i v našej škole je veľa nového. Hneď po novom roku 3. januára boli žiaci z viacerých ročníkov na lyžiarskom výcvikovom kurze na Donovaloch. A hoci u nás snehu ešte nebolo, na Donovaloch boli podmienky na lyžovanie výborné. Všetci žiaci sa naučili lyžovať a nestal sa žiaden úraz.

S blížiacim sa polrokom sa konala aj polročná pedagogická rada, kde sa hodnotili výchovno-vyučovacie výsledky našich žiakov. Pre rôzne porušovanie školského poriadku sme udelili dvom žiakom zníženú známku zo správania na stupeň dva a jednu trojku. 28. januára 2005 boli rozdane žiakom vysvedčenia za prvý polrok a 4. 2.2005 boli jednodňové polročné prázdniny.

Po mnohých rokoch sme sa rozhodli usporiadať karneval v dopoludňajších hodinách, ktorý sa uskutočnil 31. januára 2005. Hoci masiek bolo menej ako po minulé roky, veď aj detí je stále menej, všetky boli veľmi pekné a nápadité. 30 najkrajších masiek dostalo veľkú cenu v podobe hračky, školské potreby a iných deťom blízkych vecí. S prázdnymi rukami však neodšiel nikto. Všetky masky boli odmenené plyšovým zvieratkom. Pred karnevalom oslovujeme mnohých sponzorov z obce so žiadosťou o finančný alebo vecný príspevok pre deti. Mnohí podnikatelia nám radi a vďačne prispievajú bez ohľadu na to, či ich deti navštevujú školu alebo nie.

Prostredníctvom novín sa chceme poďakovať za dary týmto sponzorom: spoločnosti Timonta s.r.o. Radošina, Poľovníckym združeniam „Havran“ a „Dobrá voda“, Ing. Marián Motola, P.

Grznár, Ivan Bušík, MUDr. E. Dudová, MUDr. A. Plánovská, MUDr. H. Mancová, Ing M. Lesay, Univerzál L a B, Dušan Gál a Juraj Kolník z Agrobonu.

2.2.2005 sa konal na celom Slovensku monitoring žiakov 9. ročníkov. Tento rok bol odlišný už i v tom, že sa ho povinne zúčastnili všetci žiaci. Testy zo slovenského jazyka a matematiky boli rozdelené podľa náročnosti do troch skupín. Vyhodnotenie ešte nie je, ale úspešným riešiteľom by to malo pomôcť pri prijatí na ďalšie štúdium.

Zápis žiakov do prvého ročníka sa konal dňa 9.2.2005 a zapísať sa dalo 26 detí. Deti boli šikovné, pekne spievali, recitovali, niektoré poznali aj zopár písmen, číslic. V poslednej dobe pozorujeme slabšiu a nesprávnou výslovnosť, deti niektoré hlásky nezrozumiteľne vyslovujú. Včasná a pravidelná spolupráca s logopédom môže tieto chyby odstrániť a tým uľahčí deťom učenie. Niekedy sa stane, že postupným preberaním hlások žiak začne písmeno vyslovovať správne, sú to však ojedinelé prípady. Chyba reči patrí do rúk odborníkom.

Okrem týchto akcií Základnej školy s materskou školou v Radošine konal sa výchovný koncert s hudobnými hosťami z Bratislavy. Tento rok to boli ukážky z filmov. Do vystúpenia boli zapojení aj žiaci, tancovali, spievali, hrali a koncert mal veľký úspech.

V dňoch 21.-25. februára boli jarné prázdniny. Počas týždňa si žiaci oddýchlili od učenia a školy, mnohí využili možno posledný sneh tejto zimy na zimné športy.

gb

Dôveruj, ale preveruj

Každá škola má svoj vlastný vnútorný poriadok. S týmto poriadkom sú žiaci oboznámení na začiatku školského roka svojim triednym učiteľom a je na viditeľnom mieste po celý rok v každej triede. Porušenie poriadku má za následok napomenutie žiaka, zápis do žiackej knižky, predvolanie a pohovor s rodičom, ale aj zníženie známky zo správania. A keďže úlohou školy je nielen vzdelávať ale i vychovávať, správanie žiakov sústavne sledujeme.

V jednom bode sa dočítate o dĺžke pobytu žiaka vonku. V zimnom období je to do 19 hodiny a v letnom období do 20 hodiny. Možno sa Vám to milí čitatelia zdá málo najmä v lete, keď je dlhšie svetlo, treba si však uvedomiť, že len oddýchnutý a dobre vyspaný žiak dokáže podať dobrý výkon na vyučovaní. Z vlastnej skúsenosti viem, a isto mi dáte za pravdu, že to rovnako platí aj pre dospelých. Po tomto dlhšom úvode sa dostávam k jadrú problému, o ktorom chcem písať.

Pred časom navštívili našu školu policajti z Nitrianskej Blatnice. Oznámili nám nelichotivú správu o niektorých našich žiakoch ročníkov 7. 8. 9., ktorí navštevujú pohostinstvá, diskotéky a zdržia sa tam do neskorých nočných až ranných hodín. Niektorí požívajú alkohol, spomínali rôzne omamné látky, cigarety. A keďže deti sú dnes oveľa vyspelejšie ako kedysi, sexuálne správanie nie je pre nich tabu. O neslušných výrazoch ani nebudem písať. Škola môže žiaka napomenúť, upozorniť na dôsledky jeho konania. Pýtame sa, kde sú rodičia týchto detí? To im doma po zotmení nechýbajú?! Musia predsa cítiť pach v izbe, ak prišlo dieťa pod vplyvom alkoholu, cigariet. Nejedna krát sa dočítate v tlači o nešťasti, ktoré by sa nemuselo stať keby rodičia deťom dôverovali ale hlavne občas ich aj preverovali. S kým sa stretáva môj syn, moja dcéra, kde trávi voľný čas.

Na škole pracujem ako koordinátor drogovej prevencie. Zúčastňujem sa školení v Topoľčanoch, kde sú prizvaní aj odborníci na túto problematiku. O skúsenostiach s drogami na našej škole nehovorím, pretože sme nezaznamenali ani jeden prípad. Ťažko mi je tam počúvať aké nešťastia sa dejú v našom okresnom meste. Rodičia prejavia záujem až keď je neskoro, bohužiaľ. A pritom stačí tak málo.

Deti sa učia všeličo a ľahko si to zapamätávajú. Vedia, kde ležia ktoré krajiny, čo sa pestuje a žije na rôznych miestach, naučia sa stupnicu tvrdých kovov, atď, ale mnohí sa nenaučia stupnicu mäkkých slov. Doprajme im to. Nech ich ale i naše dni sú utkané len z pekných slov, ktoré si každý rád vryje do pamäti a podľa nich bude konať.

g.b.

Fašiangová šiška

Spoločenská organizácia Únia žien našej obce zorganizovala po druhý krát rozlúčku s fašiangami pod názvom Fašiangová šiška. Akcia sa konala 6.februára v kultúrnom dome. Z minulého roka sme mali veľmi peknú spomienku na akciu, veď pochvalné slová z úst našich občanov zneli veľmi dlho. Preto sme sa pustili do práce, aby bolo všetko čo najlepšie.

Členky ale i tri nečlenky si vyhnuli rukávy a pustili sa do práce. Zmiesili sedem kilogramov múky a nasmažili veľké množstvo šišiek a fániek. Slávnostne vyzdobená sála a nos vykrúcajúca vôňa týchto dobrôt čakala na návštevníkov, ktorí majú radi spoločnosť, dobrú hudbu a maškrtky. Samé si nevieme vysvetliť nízku účasť občanov. Niektorí mali síce stretnutie v kostole, ale počkali sme. Čakali sme však márne. Návštevníkov bolo málo. Naše šišky sa ale nezahanbili. Pojedli sa. Tí čo boli neľutujú, bolo im dobre. I redaktor Dnešku bol milo prekvapený takouto nezvyčajnou akciou a nešetril pochvalnými slovami. Príde aj na rok. A tí, ktorí majú záujem sami si napiecť šišky a fánky, ponúkame recept.

Fánky od Irenky

Suroviny: 2 vajcia, pol dcl rumu, 1 dcl smotany na šľahanie, trošku cukru, soli, pol prášku do pečiva, polohrubá múka podľa potreby.

Postup: Do mixéra si dáme vajcia, rum, smotanu, cukor, soľ, prášok a miešame. Postupne pridávame múku, pokiaľ mixér utiahne. Po vypnutí mixéra múku stále pridávame, až vznikne husté cesto skoro ako na slíže. Cesto necháme vykysnúť. Potom ho rozvaľkáme na tenko asi pol cm a vykrajujeme fánky. Do stredu urobíme radielkom dve čiary a môžeme preložiť kraj fánky odspodu cez stredovú čiaru hore a protiľahlú stranu tak isto. Takto vytvarujeme iba dva rohy. Vznikne nám zaujímavý útvar. Fánky smažíme na rozpálenom oleji a hotové posypeme cukrom.

g.b.

Z poštovej schránky

Ďakujem, neprosím ...

Tieto dve jednoduché slová prechádzajú vývojom počas ľudského života. Určite si rodičia, starí rodičia a ďalší členovia rodiny pamätajú, ako sa malý človečik hnevá a odmieta to, čo sa mu nepáči slovom nechcem. Ale v jeho veku to znie milo, keď dupe nôžkou a opakuje „nečem“.

Potom príde obdobie, keď výchovou a vzorom rodičov pri odmietnutí aj malé dieťa už vie povedať – ďakujem, neprosím si. Možno sa jedná iba o cukrík, alebo o čokoládu, ktorú nemá rád. Ale je to odmietnutie slušné, a ponúkajúcemu prejaví úctu.

Neskôr príde obdobie veku, keď je mládež lákaná do spoločnosti, s myšlienkami ktorej sa nestotožňuje. Tí, čo odolávajú lákaniu povedia, alebo si iba pomyslia „ďakujem, nemám záujem“.

Aj v našich rodinách sa vyskytne situácia, keď manžel presvedčia manželku o kráse čisto mužského športu a pozýva ju na športové podujatie. A ona zase odpovie „ďakujem nepôjdem“. A ide s deťmi do kina, alebo do prírody. Občas sa stane, že niektoré skupiny ľudí ponúkajú rôzne časopisy a literatúru o ktoré nemáme záujem. Odpoveď je veľmi jednoduchá – ďakujem, nemám záujem -. Ale musíme byť prekvapení reakciou niektorých ľudí (alebo jedného človeka) ktorý namiesto odloženia časti novín o ktoré nemá záujem si nepovie sám pre seba – ďakujem, nemám záujem -, ale prejav zúrivosti prenesie na kus papiera, ktorý za to nie je ani zodpovedný.

Už ste pochopili vývoj odmietnutia?

P.P.

Poradňa k ochrane životného prostredia

Ako postupovať, ak susedia majú vysadené stromy (ovocné alebo okrasné) husto pri sebe a v blízkosti rodinného domu alebo v tesnej blízkosti oplotenia, pričom konáre presahujú hranice pozemku?

Susedské spory a nedorozumenia sú určite veľmi nepríjemné, avšak v zákone 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a rovnako ako aj vo vykonávacej vyhláške k tomuto zákonu je potrebný súhlas vlastníka na výrub drevín, resp. správcu, nájomcu ak mu tak vyplýva z nájomnej zmluvy. Bohužiaľ v ostatných záležitostiach spadajúcich skôr občiansko-právnej oblasti (§ 127 občianskeho zákonníka) a zároveň odporúčame obrátiť sa na odborníkov v danej oblasti.

Pred rodinným domom alebo v záhrade plánujete vyrúbať dreviny - stromy?

O výrub dreviny je nutné žiadať, pokiaľ má drevina obvod vo výške 130 cm viac ako 40 cm. V prípade, že drevina rastie v súkromnej záhrade tak o výrub dreviny je potrebné žiadať v prípade, že má drevina obvod viac ako 80 cm. Kompetencie v tejto oblasti má obec. Obecný úrad môže udeliť súhlas na výrub. Pokiaľ bol výrub vykonaný bez súhlasu je potrebné upozorniť na to aj patričný Obvodný úrad životného prostredia s dôvodným podozrením na porušenie zákona o ochrane prírody

Pokračovanie na str. 7

Poradňa k ochrane životného prostredia

Dokončenie zo str. 6

a krajiny č. 543/2002 Z.z.

Výrub sa má spravidla vykonať v mimovegetačnom období tj. v čase od konca októbra do konca marca, tak je to definované vo vykonávacej vyhláške k zákonu 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny č.24/2003. Poukazuje sa týmto hlavne na ochranu ostatných živočíchov (napr. hniezdenie vtákov a i.).

Výrub stromu by sa mal vydávať len v odôvodnených prípadoch. Odôvodneným prípadom na vydanie súhlasu na výrub dreviny je preukázanie aj nepriaznivého vplyvu dreviny na zdravotný stav obyvateľov a nevhodných hygienických podmienok v bytových a nebytových priestoroch.

Ako postupovať pri podávaní žiadosti o výrub dreviny?

Súhlas na výrub dreviny vydáva obec v súlade s § 32 a 33 zákona o ochrane prírody a to formou rozhodnutia, lebo na jeho vydanie sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Konanie na výrub dreviny začína na základe písomnej žiadosti o vydanie súhlasu na výrub dreviny.

Čo má obsahovať žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny?

- meno a trvalý pobyt žiadateľa,
- katastrálne územie, parcelné číslo a druh pozemku, na ktorom drevena rastie, a kópiu katastrálnej mapy alebo iný doklad umožňujúci identifikáciu dreviny v teréne,
- súhlas vlastníka, správcu, prípadne nájomcu (ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy) pozemku, na ktorom drevena rastie, ak žiadateľ nie je jeho vlastníkom (správcom, nájomcom),
- špecifikáciu dreviny, ktorá sa ma vyrúbať, najmä jej druh, počet, zdravotný stav, obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou alebo v mieste najväčšieho obvodu kmeňa alebo výmeru krovitého porastu,
- odôvodnenie žiadosti

Je možné na základe vykonávacej vyhlášky k tomuto zákonu a jej príloh vypočítať predpokladaný obvod podľa zostávajúceho pňa?

Áno, podľa vykonávacej vyhlášky k tomuto zákonu je možné vypočítať predpokladaný obvod vyrúbaného stromu.

Ing. Pavol Hauptvogel, PhD.

VÝSKYT INVÁZNYCH RASTLÍN V RADOŠINE A ČO ĎALEJ?

V oblasti životného prostredia nám všetkým ide aj o zachovanie biologickej rôznorodosti a ochranu pôvodných živočíchov a rastlín. Hrozbou pre pôvodné rastliny sa stávajú najmä tzv. invázne druhy rastlín. Tieto rastliny sa vyznačujú vysokou rozmnožovacou schopnosťou, rýchlo vytláčajú pôvodné druhy a spôsobujú zmenu druhového zloženia rastlín v ekosystéme.

V zozname inváznych druhov je u nás sedem rastlín: boľševník obrovský, pohánkovec japonský, pohánkovec český, pohánkovec sachalínsky, netýkavka žliazkatá, zlatobyľ kanadská a zlatobyľ obrovská. Práve na pohánkovec japonský vás chceme upozorniť, lebo tento druh sa vyskytuje v našej obci v blízkosti železničnej stanice, za bufetom a za budovou ŠK na futbalovom ihrisku.

Podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sú invázne druhy rastlín zakázané dovážať, držať, pestovať, rozmnožovať, obchodovať s nimi, ako aj s ich časťami alebo výrobkami z nich, ktoré by mohli spôsobiť samovoľné rozšírenie invázneho druhu.

Podľa tohto zákona sú vlastníci (správcovia, nájomcovia) pozemkov povinní odstraňovať invázne rastliny zo svojich pozemkov a o pozemky sa majú starať takým spôsobom, aby zamedzili opätovnému šíreniu inváznych druhov. Orgán ochrany prírody môže nariadiť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku, na ktorom sa vyskytujú invázne druhy rastlín, aby vykonal - na náklady pôvodcu ich šírenia, ak je známy; inak na náklady štátu - opatrenia na ich odstránenie a v prípade nebezpečenstva vzniku škodlivých následkov na prírode a krajine môže tieto nežiaduce druhy rastlín odstrániť sám.

Slovenská inšpekcia životného prostredia môže za pestovanie, rozmnožovanie, dovážanie a obchodovanie s invázными rastlinami uložiť fyzickej osobe pokutu do výšky 100-tisíc korún a právnickej osobe až do 300-tisíc korún.

Odstraňovanie týchto rastlín je neraz zložité a časovo náročné, pri vegetatívne sa rozmnožujúcich rastlinách trvá aj niekoľko rokov. Napríklad porast pohánkovca japonského na ploche niekoľkých štvorcových metrov nestačí odstrániť mechanicky, väčšinou sa to podarí až v kombinácii s chemickým postrekom.

Ing. Pavol Hauptvogel, PhD.

ŠPORT

SENIÓRI A DORASTENCI ZAHÁJILI ZIMNÚ PRÍPRAVU

Podľa plánu sa začiatkom nového roka začala zimná príprava našich dvoch najsledovanejších futbalových kolektívov pod vedením svojich trénerov E. Bartoška (A-čko) a L. Krajčíra (dorast). Ciele oboch mužstiev smerujú podľa dobre známych scenárov. U „dospelákov“, prinajmenšom obhájenie svojej pozície z jesene (4. miesto) a u dorastu, je to skutočne postavené na hrane, udržanie IV. ligy staršieho dorastu aj pre budúci ročník. Či sa to podarí, či je to v silách súčasných mladých športovcov alebo nie, záleží iba na nich samotných. Nové vedenie športového klubu robí všetko preto, aby spomínané futbalové kolektívy mali vytvorené, čo najpriaznivejšie podmienky, aby stanovené úlohy mohli obaja aktéri do bodky splniť. U mladších (dorast), dnes je to o udržanie, no o rok, možno o čelnejšie postavenie. Každý z nás, podľa svojich možností (myslím aj na členov z minulého výboru), urobme niečo preto, aby IV. liga dorastu vychovávala nám aj naďalej kvalitných futbalistov, pýšiacich sa z klubovej príslušnosti s honosným „puncom“ ŠK Radošina.

(jv)

Peter Valo - staronová posila ŠK Radošina. Foto: J.Vičan

Prípravný futbal:

A-mužstvo:

Bošany – ŠK Radošina	0:5
Nitrianska Blatnica – ŠK Radošina	6:5
Horná Streda – ŠK Radošina	0:3

Žiaci:

Halový turnaj v Nitrianskej Blatnici

Veľké Ripňany – ŠK Radošina	5:9
Nitr. Blatnica A – ŠK Radošina	2:6
Nitr. Blatnica B – ŠK Radošina	2:5
Blesovce – ŠK Radošina	1:4

Finále:

Radošina – Bojná	2:3

S KÝM EŠTE V PRÍPRAVE

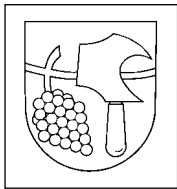
26.02.	Částkovce - Radošina	
	Hrá sa na umelej trávě v Brezovej pod Bradlom	
27.02.	Prašice - Radošina	Vonku
5.03.	Tovarníky - Radošina	(V)
6.03.	Preseľany - Radošina	(V)
12.03.	Radošina - Tovarníky	(D)
13.03.	Radošina - Prašice	(D)

Patrí medzi príkladných, vždy sa snaží byť prvý. Reč je o kapitánovi nášho A-čka a našom najlepšom strelcovi po jeseni Jozefovi Piršelovi ml. Na snímke, ani zdanlivo ťažko spracovateľná lopta mu nie je cudzia.

Foto J.Vičan

Radošinské noviny - Dvojmesačník zo života občanov Radošiny a Bzniec. Vychádza: každý druhý mesiac k pätnástemu v mesiaci. **Redakčná rada:** Mgr. Gabriela Bahelková, Mgr. Mária Escherová, Jozef Vičan, Eva Žikavská. **Zodpovedný redaktor:** Ing. Pavol Hauptvogel, PhD. **Názov a sídlo vydavateľa:** Obecný úrad Radošina 95605, tel. 038/5398184, fax: 038/5399105, e-mail: ou@radosina.sk. **Uzávierka:** 14 dní pred vydaním čísla. **Rozširuje:** Obecný úrad Radošina, redakcia. **Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a krátenie textov.** **Noviny sú registrované pod číslom OÚ 1/97.** **Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia.** **Sadzba a tlač:** Prima-print s.r.o., Odbojárov 294/10, 955 88 Tovarníky. Tel.: 038/5320897.

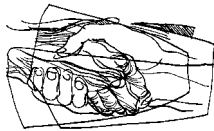
ZO ŽIVOTA FARNOSTI

Príloha Radošinských novín

číslo 1

Marec 2005

*Čo máš v srdci rozdávať,
čo máš v duši rozdávať tiež,
svoju lásku neskrývať,
ak ty šťastný byť chceš.*

To sú slová piesne, ktorú sme mali možnosť počuť a zaspievať si s deťmi na „jasličkovej slávnosti“ počas vianočných sviatkov. Ale slová tejto piesne nám majú čo povedať počas celého roka, ba počas celého života.

Matka nezabúda na krásny pocit, keď si prvý krát zoberie do náručia svoje dieťa. Keby nerozdala to, čo má v srdci, keby nerozdala to, čo má v duši, keby skrývala svoju lásku, bola by šťastná?

Dokázala by bez lásky vychovať svoje dieťa až do dospelosti, do veku, kedy ono samo, už nie dieťa začína rozdávať lásku? Prvé priateľstvá, prvé lásky, až príde tá pravá.

A zase sa opakujú slová piesne „Čo máš v srdci, rozdávať...“

Čas rýchlo plyní a matka, ktorá rozdávala lásku je v situácii, keď ona sama potrebuje lásku, potrebuje oporu, pocit istoty, kedy sa môže o niekoho oprieť. Je tu vek, je tu choroba a bezmocnosť. Prichádzajú posledné dni, posledné hodiny jej života. Vtedy nastane čas, kedy každý z nás môže podať pomocnú ruku človeku, ktorý je sám a opustený. Nemusí to byť matka, otec, brat, sestra, ale i úplne neznámy človek, ktorý potrebuje tvoju pomoc, tvoje pohladenie, tvoju blízkosť.

Dnešní ľudia pri stretnutí s bolesťou, utrpením a so smrťou sa cítia rozpačito. Obdivujú mladosť, krásu, zdravie a úspech. Ale prax v hospicovej starostlivosti dokazuje iný prístup k nevyliciteľne chorým a k umierajúcim. Učí nás nachádzať pravú hodnotu a dôstojnosť človeka v celej jeho biede a krehkosti. Kde inde, ako pri lôžku umierajúceho môžeme lepšie prejať vzťah plný porozumenia, načúvania, rešpektu, záujmu, súcitu a lásky?

A znova si môžeme zaspievať:

*Čo máš v srdci rozdávať,
čo máš v duši rozdávať tiež,
svoju lásku neskrývať,
ak ty šťastný byť chceš.*

M.B.

Umučenie Krista

Je tu obdobie, kedy si kresťanský svet pripomína Veľkonočné tajomstvo - dni umučenia Pána Ježiša Krista, ale i jeho slávne zmŕtvychvstanie.

Niekomu sa môže zdať, že podľa názvu - Umučenie Krista - chceme písať o filme od Mela Gibsona, ktorý bol v minulom roku premietaný aj u nás. Nemám v úmysle písať kritiku, ani chválu na film, ktorí videli mnohí z nás. Mala som možnosť vidieť ho dvakrát.

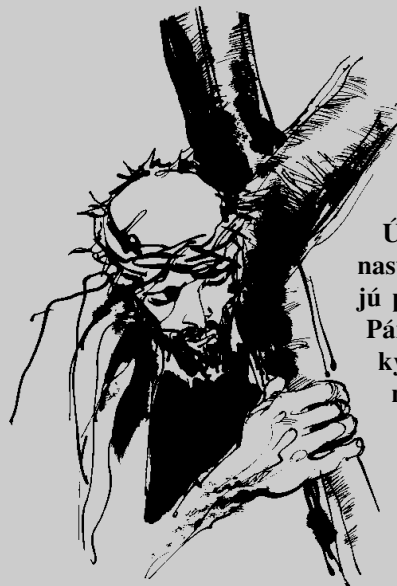
V malej skupine ľudí, ktorí s pocitom spoluúčasti sledovali výjavy, ktoré poznáme z čítania Písma svätého.

Druhý krát v miestnom kine. So záujmom som sledovala, ako sa postupne zaplňuje sála. Väčšiu časť tvorila mládež. Poznám ich reakcie pri premietaní iných filmov.

Hlasné pokrikovanie, pískanie a nevhodné poznámky nie sú výnimkou. Nakoľko som už film videla, obávala som sa, že budú reagovať podobne. Ich správanie ma však prekvapilo.

Úplné ticho, sústredený pohľad nasvedčoval s akým záujmom sledujú posledné hodiny utrpenia a smrti Pána Ježiša. Žiadne hlasné poznámky, ani pískanie. Iba tajné zotieranie slz naznačovalo, že mládež pri tomto filme nespí, ani sa nebaví, ale ho sústredene a s citom prežíva. Aj takto sa vie prejať naša mládež.

M. B.

LITURGICKÝ KALENDÁR

6. 3.	NEDEĽA	4. pôstna
12. 3.	SOBOTA	VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA
13. 3.	NEDEĽA	5. pôstna
19. 3.	SOBOTA	CELODENNÁ POKLONA NAJSV. SVIATOSTI
20. 3.	NEDEĽA	Nedeba UTRPENIA PÁNA (Kvetná)
Od 20.3. do 27.3. - VEĽKÝ TÝŽDEŇ		
24. 3.	ŠTVRTOK	ZELENÝ ŠTVRTOK PÁNOVEJ VEČERE
25. 3.	PIATOK	VEĽKÝ PIATOK – slávenie utrpenia a smrti Pána
26. 3.	SOBOTA	BIELA SOBOTA – vigília Pánovho zmŕtvychvstania
27. 3.	NEDEĽA	VEĽKONOČNÁ NEDEĽA
Začína veľkonočné obdobie, ktoré trvá do 15. mája		

Úmysly Apoštolátu modlitby na mesiac marec

Všeobecný: Aby vlády všetkých štátov vo svojich rozhodnutiach a rozvojových plánoch vždy pamätali na chudobných, na ľudí žijúcich na okraji spoločnosti a na utláčaných

Misijný: Aby si každá miestna cirkev uvedomovala stále rastúcu potrebu vychovávať svätých kresťanov schopných odpovedať na výzvy novej evanjelizácie.

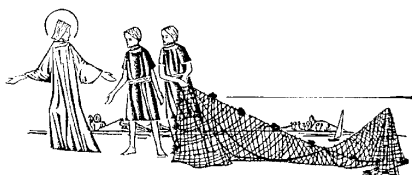
Úmysly KBS: Všemohúci Boh kýmli Izraelitov mannou na púšti a voviedol ich do Zaslúbenej zeme, manna sa stala predobrazom Eucharistie. Eucharistia nás vedie do Božieho kráľovstva. Radi ju podľa možnosti, každý deň, prijímajme

NÁZORY:

Potreba katechéz

Prednedávnom sa mi do rúk dostala učebnica náboženstva pre základné školy. Žasla som, čo všetko sa učia naše deti a my to vôbec nevieme. Môžeme si na ospravedlnenie povedať, že aj matematiku sa už učia inak a my svojim ratolestiam nevieme niekedy pomôcť s úlohami. Lenže tu ide o viac ako matematiku, aj keď veľmi potrebnú. Bez ohľadu na vzdelanie sme všetci Božími deťmi. Často počujem kritiku na praktiku Cirkvi v stredoveku a to nám stačí na to, aby sme si na Cirkev urobili názor? Ešte som nepočula odsudzovať úroveň matematiky v stredoveku. Veda pokročila, poznanie človeka sa neustále mení a rozširuje a to i v náboženskej oblasti. Katechézy bývajú v rámci svätých omší, neberú nám teda čas. Ak chytíme do rúk Katechizmus katolíckej Cirkvi, o chvíľu ho odložíme, lebo sa nám zdá nezaujímavý.

Katechézy v kostole sú naopak „záživné“ a zjednodušené tak, aby ich každý pochopil. Učíme sa bez toho, aby nás niekto skúšal z toho, čo sme sa naučili. Prijemnejšie učenie si už neviem predstaviť. Zostať pri stredovekých názoroch v 21. storočí sa predsa len nepatrí.

Myšlienky z kázni december 2004 a časť januára 2005

Rodokmeň Ježiša Krista: Jeho význam podľa citácie F.Scheena je v tom že iba jeho život bol predpovedaný. Podľa knihy Genezis v 49,8 - Jakub požehnáva synov a vraví: Júda, ty si ten, ktorého budú chváliť. A 10. verši vraví: Neoddiali sa žezlo od Júdu, ani berla od jeho nôh, kým nepríde /Ten/, ktorému prislúcha /žezlo/.

Spojivo medzi Kristom a jeho súčasníkmi, presne aj nami: Mária Magdaléna zvestuje, že hrob je

prázdny, Ján a Peter tam utekajú. V spomínaných osobách je túžba po dokonalosti Krista, snaha priblížiť sa jej, žiť podľa Božích požiadaviek. Podľa citovaného F.Sheena Ježiš bol jediný, ktorý sa narodil, aby zomrel, my všetci, aby sme žili.

Svedčiť máme svojím životom. Iným má byť náš život sympatický. Silu na svedectvo a radosť aj v utrpení čerpáme v chráme.

Potreba modlitby. Bez modlitby by sme nemali nikdy vzťah k Bohu.

Potreba pokory - pokora je pravda. Uznať, že sa nám niečo podarilo vďaka Božej pomoci. Nepovažovať sa za hŕstku hriechov. Byť v očiach druhých veľký - nie pre chválu, ale pre svedectvo, pre misiu.

Milosrdenstvo je dar, nemôžeme si ho nijako získať. Musíme však niečo preň urobiť: Zachej vyšiel na strom, lotor na kríži uznal svoju hriechosť a prosil Ježiša, Mária mu zmáčala nohy slzami a utrela vlasmi.

Pravosť viery. Podľa F.Sheena ak chce niekto pôsobiť ako veľvyslanec, pri jednaní musí predložiť poverovacie listiny. U Krista sú poverovacími listinami pred-

povede, proroctvá, že Boh pošle vykupiteľa. Znížil sa, aby nás povýšil. Prešiel ako človek, aby nás pritiahol do spolupráce.

Múdrosť nie je zásluha, ale dar. Je na to, aby sme poznali Ježiša Krista, chápali jeho spásu a celý rok z nej žili. Bez jej pomoci ustúpime zo svojich požiadaviek a predsavzatí.

Rodina. Svätý Jozef bez váhania plní Božiu vôľu. Rodičovstvo brať ako Bohom dané na splnenie jeho úlohy - plánu spásy.

Láska je najdôležitejším kritériom v hodnotení človeka. Toto hodnotenie sa začalo príchodom Ježiša Krista na svet.

Otvorené srdce, očistené od všetkých svetských starostí je predpokladom na prihovorenie sa Bohu človeku a riadenie jeho života. Príklad - sv. Anton opát, pustovník, považovaný za zakladateľa rehoľného života.

Sv. František Saleský - patrón novinárov vynikal nesmiernou láskou a miernosťou. Podľa legendy jeho zlomené brko, slúžiace vtedy na písanie znova dobre písalo, keď si ho priložil k srdcu.

Myšlienky sv. Františka Saleského

- Aj tá najlepšia povaha si môže navyknúť na nerestné skutky a tak sa stať najhoršou.
- Už to je veľké zlo, že nerobíme nič dobrého.
- Krása stráca na cene, ak si na ňu potrpíme. Aby bola príťažlivá, musíme ju akosi zanedbávať.

Vaše otázky - naša odpoveď

Vie sa niečo o vzniku pobožnosti Krížovej cesty?

Krížová cesta patrí k pobožnostiam rímskokatolíckej Cirkvi. Veriaci pri nej v duchu sprevádzajú Spasiteľa na štrnástich „zastaveniach“, ktoré pripomínajú Kristovo utrpenie od odsúdenia Pilátom na smrť až po jeho pochovanie.

Pobožnosť má svoj pôvod v putovaní do Jeruzalema, kedy sa pútnici zastavovali v Jeruzaleme na miestach Kristovho utrpenia. Nie všetci kresťania mohli putovať do Jeruzalema. Na podnet františkánov, preto boli krížové cesty napodobňované na rôznych vhodných miestach, kde boli na kopcoch neďaleko miest a dedín rozostavané drevené kríže s obrazmi pripomínajúcimi Kristovu poslednú cestu. Pre tento účel boli neskôr budované zvláštne kaplnky, do ktorých sa umiestňovali tieto obrazy, neraz vysokej umeleckej hodnoty.

Na vnútorné steny kostolov sa dostali neskôr z rozličných praktických dôvodov.

Krížová cesta, čiže rozjímanie o utrpení a smrti nášho Spasiteľa, je medzi všetkými katolíckymi pobožnosťami, podľa úsudku sv. Otcov, pre duše žijúcich i zosnulých, najprospešnejšia a na duchovné milosti najbohatšia. Sv. Augustín napr. píše, že nič nie je tak spasiteľné, ako každodenne rozjímať, koľko pretrpel Boha za nás. Sv. Ján Zlatoústý hovorí, že medzi všetkými dobrými skutkami nič natoľko nepomáha k spásu, ako rozjímanie o Kristovom utrpení. Pre veľkú prospešnosť tejto pobožnosti sv. Cirkev, ako starostlivá matka neprestáva povzbudzovať svoje deti ku konaniu tejto pobožnosti, predstavujú pritom v sochách a obra-

zoch Spasiteľovo umučenie po celej jeho krížovej ceste v Jeruzaleme a odmeňujúc túto pobožnosť hojnými odpustkami.

Prvú pobožnosť krížovej cesty konala Panna Mária, so sv. Jánom, keď odprevádzala svojho Syna na Kalváriu. Kresťanská tradícia hovorí, že i po Ježišovom zmŕtvychvstání spolu so sv. Jánom, apoštolmi a niektorými nábožnými ženami vracali sa na miesta, ktoré Ježiš posvätil svojím utrpením.

Podľa ich príkladu kresťania celého sveta od počiatku kresťanstva putovali na tie miesta, ktorými Ježiš kráčal od Piláta až na Kalváriu. Túto krížovú cestu medzi inými nábožne konala sv. Helena, matka cisára Konštantína Veľkého, ktorý v r. 313 daroval kresťanom slobodu, v 80. roku svojho života. Ďalšími pútnikmi boli cisári Heraklius a Theodor, horliví ctitelia sv. kríža a podľa sv. Hieronyma (+ r. 420), ktorý žil v Betleheme, posvätné miesta sv. Zeme boli prehojne navštevované nespočetnými biskupmi, mučeníkmi a mužmi, preslávenými veľkou učenosťou a vedomosťou.

Putovanie do sv. Zeme sa konalo bez prekážok až do r. 1073. Keď Turci obsadili Palestínu, prenasledovali kresťanov a zakázali im navštevovať sv. miesta. Keďže kresťania nemohli navštevovať sv. miesta v Palestíne, pre politické dôvody, chorí pre svoju chorobu, deti pre slabosť, chudobní pre chudobu atď., mnohí zbožní pútnici, ktorí sa vrátili zo sv. Zeme, stavali podobné krížové cesty vo svojich mestách i vidieku. Medzi prvými ctiteľmi krížovej cesty vynikal P. Alvarus, dominikán, ktorý sa vrátil zo sv. Zeme postavil v Códobe

(Španielsko) kaplnku, v ktorej na štrnástich obrazoch zachytil najdôležitejšie udalosti celej Ježišovej cesty na Kalváriu. Veriaci sa pri týchto obrazoch zastavovali a rozjímal nad Kristovým utrpením.

V 13. a 14. storočí sa predsa len podarilo dosiahnuť, že kresťania mohli navštevovať sv. Zem a že kresťania sa sami môžu starať, strážiť a udržiavať posvätné budovy na jednotlivých miestach. Tak r. 1342 na všetky časy bola odovzdaná stráž hrobu Pána a posvätných miest v Jeruzaleme reholi sv. Františka čiže františkánom, ktorým až podnes posielajú kresťania z celého sveta svoje milodary, ktoré pozbierajú do pokladničky na Veľký piatok a Bielu sobotu pri Božom hrobe.

Synovia sv. Františka, ako strážcovia Božieho hrobu videli, že kresťania pre rozličné príčiny nenavštevujú sv. Zem, tak početne ako v minulosti. Preto sa snažili získať náhradu pre veriacich katolíkov, ktorí nemôžu ísť do sv. Zeme, aby aspoň v duchu konali so Spasiteľom cestu jeho bolestného utrpenia. Do všetkých svojich kostolov rozmiestnili obrazy krížovej cesty a požiadali sv. Stolicu o udelenie odpustkov, pre tých, ktorí sa budú modliť pobožnosť krížovej cesty, aké získavajú pútnici do sv. Zeme. Pápež Inocent XI. vyhovel tejto ich žiadosti a pápežským listom 5. septembra 1686 udelil odpustky jeruzalemskej krížovej cesty všetkým františkánskym chrámom pre všetkých rehoľníkov rehole sv. Františka.

Pápež Benedikt XIII. vo svojom breve: „Intzer plurima“ z 3. marca 1726 odpustky krížovej cesty rozšíril pre všetkých veriacich, kedykoľ-

Pokračovanie na ďalšej strane

Vaše otázky - naša odpoveď

Dokončenie z predchádzajúcej strany

vek sa budú modliť pobožnosť krížovej cesty v niektorom z františkánskych chrámov. Zároveň dovolil, aby sa získané odpustky mohli obetovať za duše v očistci.

Pápež Benedikt XIV. vo svojom breve „Cum tanta“ zo 6. jan. 1741 dovolil kňazom, františkánom, že môžu zaviesť krížovú cestu aj v kostoloch a kaplnkách, ktoré patria k ich kláštrom alebo nemocniciam. Neskôr dovolil, aby so súhlasom diecézneho biskupa a na základe žiadosti správcu kostola bola krížová cesta zriadená v každom farskom kostole či kaplnke a pripustil tiež, že v jednom mieste môžu zriadiť aj dve krížové cesty: jednu v kostole a druhú vonku.

Na mnohých miestach tak boli zriadené krížové cesty vonku pod šírím nebom, kde sú sochy, alebo obrazy, krížovej cesty umiestnené v malých kaplnkách, postavených obyčajne na kopcoch a vrškoch, na spôsob Golgoty, odkiaľ majú aj pomenovanie Kalvária.

Najväčším rozširovateľom krížovej cesty bol sv. Leonard z Portu Mauricio, kňaz rehole sv. Františka. Bol pravým milovníkom sv. Kríža, podobne ako sv. Pavol, aj jemu na ničom tak nezáležalo ako na tom, aby poznal a dal poznať ukrižovaného Ježiša. V tomto spočívala celá jeho svätosť a neodolateľná kazateľská výrečnosť. Keď sa koncom 17. a začiatkom 18. storočia rozmohla v taliansku bezuzdná nemravnosť a chladla

viera, nepoznal lepšieho prostriedku proti tomuto zlu, ako pobožnosť krížovej cesty. V jednom zo svojich spisov vyzýva biskupov a kňazov, aby sa všemožne pričínili o to, že by sa v každej osade zriadila a konala pobožnosť krížovej cesty a tak sa postavila hrádza prírodu zla a nešľachetnosti.

A nakoniec, pápež Pius XI., 17. júla 1931, zrušil všetky doterajšie odpustky krížovej cesty a udelil nasledovné: „Všetci veriaci, ktorí sa skrušným srdcom, či už spoločne s inými, alebo súkromne, modlia pobožnosť krížovej cesty môžu po splnení obvyklých podmienok získať úplné odpustky pre seba alebo pre duše v očistci.“

Čo znamená a prečo sa „páli Judáš“?

Vigília Veľkej noci, ktorá sa slávi na Bielu sobotu, po západe slnka, začína obradom, ktorý sa nazýva: Svätenie ohňa. Tento oheň dostal ľudový názov „pálenie Judáša“, čím si mnohí predstavujú, že Judáš horí v ohni večného zatratenia pre svoju zradu, kým Kristus žije večne oslávený v Otcovej sláve.

Zmysel požehnania ohňa najlepšie vystihuje modlitba požehnania:

„Všemohúci a večný Bože, skrze svojho Syna ožiaril si nás svetlom svojej slávy; posväť tento nový oheň a veľkonočnou slávnosťou roznieť v nás túžbu po tebe, aby sme s čistým srdcom mohli vojsť do kráľovstva večného svetla...“

SKUTOČNÝ PRÍBEH

Ako sa stať svätou

„Páter, vy viete tak zaujímavo rozprávať“, ozvala sa Lucka s typicky detským úprimným nadšením. Páter sa pobavene zasmial a vážne, ale s veselou iskierkou v očiach odpovedal: „Dobre sa mi rozpráva tým, Lucka, ktorí dobre počúvajú. A ešte lepšie, keď aj desaťročné dievčatko ako ty vydrží sedieť a byť také sústredené“. „Mne sa ani nechce chodiť. Je to ohromne zaujímavé čo hovoríte. Môžem vám niekedy napísať, keď sa budem chcieť niečo opýtať?“ vychrlila Lucka. „No to si ma veľmi prekvapila“, začudoval sa páter. So všelikým som si už písal, ale s malým dievčatkom ešte nie. Samozrejme môžeš. A čo sa ti stalo, Lucka?“ pozrel páter na jej zasadovanú nohu. „Šmykla som sa na schodoch“, odpovedala Lucka netajac radosť z toho, že si to páter všimol. „Teraz nemôžem ísť na baletné vystúpenie. A tak som sa naň tešila! Viete tancovať, páter?“ Páter sa výdatne rozosmial a to bola pre Lucku dostatočná odpoveď. Po týždni sa páter vrátil domov a venoval sa svojej dôležitej práci - duchovným cvičeniam. Lucke dali dolu sadru, ale s tancom sa musela rozlúčiť skoro na celý rok. Často spomínala na pátra, ktorý sa ľahučko dotkol jej srdiečka. Sadla si a napísala mu list:

„Milý pán páter!

Už mám dolu sadru, ale musím rehabilitovať a nemôžem tancovať. Píšem Vám, lebo sa Vás chcem niečo opýtať. Napíšte mi, čo mám robiť, aby som bola svätá.

Srdečne Vás pozdravuje Lucka.“ Na Lucku páter medzičasom takmer zabudol, lenže sľuby sa musia plniť a tak odpísal: „Milá Lucka, ty už si svätá. Mala si ísť tancovať a zlomila si nohu. Pritom si nebola vôbec netrpezlivá ani ufrukaná, že ťa to bolí. Chodíš do kostola, modlíš sa, takže ty si svätá. Stačí, ak budeš ďalej takto žiť. Srdečne ťa zdraví páter Jozef.“ Páter poslal list a ďalej sa venoval svojej obľúbenej práci. V podvedomí ho hrialo, že to skromné a dobré dievčatko túži po svätosti. O týždeň dostal

ďalší list: „Milý pán páter, ďakujem za list. Teraz mi prosím Vás, napíšte, čo mám urobiť, aby ma vyhlásili za svätú.

Vaša Lucka.“

- st -

